



BRANDKÄRSTIDSKRIFT

N:r 9
December

Organ för Svenska Brandkärernas Riksförbund.
Redaktion: Nybrog. 50, Stockholm 5. Tel. Ö.6308. Postg. 4870.
Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1931
13 årgången

Brandkårsförsäkringar.

Erfarenheterna ha med kraft påvisat nödvändigheten för samhällen och kommuner, att skydda sig för förlust genom olyckshändelser av olika slag, som kunna inträffa i samband med eldsläckning. Brandkärernas materiel utsättes lätt för skador, både vid ut- och inryckning och under själva släckningsarbetet, och denna materiel representerar betydande värden, särskilt nu sedan motorismen alltmera allmänt genomförts.

Brandkärer och samhällen skydda sig för förluster genom skador å denna materiel genom försäkringar. Men detta skydd är effektivt endast så länge det gäller materielen eller genom densamma orsakad skada å 3:dje man. Men man måste också taga i betraktande, att olycksfall kunna drabba personalen, olycksfall, som kunna medföra betydligt större ekonomiska förluster. Automatiskt försäkrad är ju varje avlönad brandman, men så är icke förhållandet med en brandman i

den oavlönade frivilliga brandkären, varför dessa kärer ovillkorligen måste försäkra sina brandmän uti något bolag, som meddelar olycksfallsförsäkringar för brandkärer.

Samhällen runt större städer hava som regel avtal träffade, varigenom de tillförsäkra sig hjälp vid allvarligare eldsvådor, då resp. samhällens egna brandkärer icke förmå begränsa elden.

Låt oss taga ett exempel: Man tänke sig en större eldsvåda i samhället A. Brandkären rycker ut, men det befinner, att den icke kan behärska situationen. Samhället måste till varje pris räddas undan en storbrand. Den närbelägna staden B:s brandkår tillkallas (staden B "står självrisk"). Samhället A är då ansvarigt för utryckningskostnaderna och allt med utryckningen förenat ansvar enligt det särskilda kontrakt som finnes upprättat mellan A och B. Inträffar då en skada får A ikläda sig alla förpliktelse mot de skadade, event,

dödades efterlevande, och det kan vara stora förpliktelser, såväl omedelbara (läkarvård, sjukersättning, fyllnadslön) som framtida förpliktelser (änkepensioner och bidrag till de döda brandmännens barn). Man betänke vilka oerhörda summor samhället under årens lopp kan bli tvunget att utge för en brandkårs utryckning. I sakens natur ligger, att olyckor snart nog kunna inträffa i samband med brandkårsutryckningar. Såsom förut framhållits kan en dyl. olyckshändelse ofta nog verka fullkomligt ruinerande för en kommuns ekonomi under många år framåt. Nu kan emellertid ett samsälle tack vare en ny försäkringsform skydda sig. Det finns nämligen en möjlighet, att ett hjälptagande samhälle kan te sig försäkring på ett hjälpgivande samhälles brandpersonal och brandfordon, en försäkring, som dessutom omfattar "de särskilda förbindelser" som det hjälpgivande samhället iklätt sig gent emot sin personal. Dessa försäkringar, som hava en så vital betydelse för släckningshjälp, kunna erhållas till jämförelsevis låga premier. Om denna nya försäkringsform, som man med få ord kan säga fyller ett verkligt behov, kan alla upplysningar erhållas genom *Svenska Brandkårens Riksförbund*, vilket förbund även fört underhandlingar om bildande av en egen försäkringsgrupp för brandkärer, varigenom en på skadestatistiken grundad premiereduktion kan erhållas.

Exempel på kollektiv olycksfallsförsäkring, tagen av sådan kommun, som tecknat avtal om släckningshjälp med B stad.

Försäkringen omfattar endast den A sockens ersättningskyldighet, som enligt avtal mellan A socken och B stads brandkår åvilar A socken vid olycksfall bland brandkårens personal och gäller med upp-

hävande av däremot stridande bestämmelser i allmänna försäkringsvillkoren enligt följande passus i nämnda avtal:

A socken förbinder sig därjämte, att om någon av B stads brandkårs personal skadas eller avlider till följd av olycksfall, som inträffat icke allenast under själva eldsläckningsarbetet utan jämväl under utryckning till eller inryckning från liksom under färd inom A sockens område att gottgöra B stad samtliga de utgifter, av vad slag de vara må, vilka staden kan få vidkännas på grund av gällande lagstiftning om försäkring av olycksfall i arbete eller på gund av stadens i övrigt gentemot sina befattningshavare åtagna förpliktelser.

Den årliga premien för försäkringen utgör 15 proc. av debiterade timavgifter till brandkåren, som enligt nämnda avtal kan komma att utgå under året, men erlägges dock alltid en minsta årspremie av kr. 100: —.

Exempel på automobilförsäkring, tagen av sådan kommun, som tecknat avtal om släckningshjälp med B stad.

Försäkringen gäller inom de allmänna försäkringsvillkorens omfattning för A sockens ansvarighet enligt gällande avtal med B stads brandkår för skada å eller förorsakad av brandkårens automobil under färd inom A socken, samt till eller från densamma.

Premien beräknad till kr. 50: — pr bil och utryckning med en minipremie av kr. 100: — och med premiereglering vid försäkringsårets slut enligt uppgifter från B stads brandkår.

Glöm ej

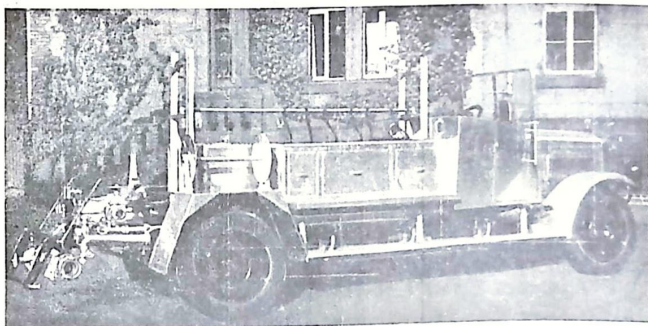
prenumerera å Brandkärstidskrift 1932!

Lättmetallen och brandredskapen.

Lättmetall har ju i rätt många år använts i flygmaskiner och automobilerna och har därvid visat, att med lättheten även styrkan kan kombineras. Det är emellertid förvånansvärt att konstatera, att inom brandredskapsområdet ej förrän för ca 3 år sedan lättmetallen kommit till användning. Den kände och synnerligen intresserade brandmannen, branddirektor Schänker, Frankfurt a. M., igångsatte, sedan han förgäves sökt få någon av de tyska brandredskapsfirmorna att tillverka

Innan branddirektor Schänkers försök med brandredskap av lättmetall blivit publicerade och utan att hava någon som helst kännedom om dessa, påbörjades här i Sverige år 1929 av Handelsaktiebolaget Henrikssons Brandredskap en tillverkning av lättmetallsredskap.

För brandredskap av lättmetall användes i huvudsak lättmetallslegeringar av två huvudslag, gjutlegeringar och smidbara legeringar. Det förstnämnda slaget är det vanligaste, men fordras stor erfarenhet



Brandbil av lättmetall.

brandredskap av lättmetall, vid sin egen brandkår en tillverkning av diverse sådan brandmateriel. Detta utföll så väl, att han tog steget fullt ut och lät utrusta de år 1930 nybeställda fem brandbilarna för Frankfurt a. M:s brandkår helt och hållet med lättmetallsredskap, men ej nog härmed, han lät även bygga bilhjul, stänkskärmar, motorhuv och karosseri helt av lättmetall. Härigenom lyckades han å en 2,5 tons redskapsbrandbil nedbringa vikten från 5,410 kg. till 4,080 kg.

och noggrannhet för erhållande av ett göt med för brandredskap lämpliga egenskaper. De smidbara legeringarna användas i rör, plåt och balkprofiler, men dessutom i en del massartiklar, för vilka ett pressgjutningsförfarande är ekonomiskt och konstruktivt möjligt.

De tyska Storz-kopplingarna framställas i pressgjutning, men är detta förfarande användbart för de svenska normalkopplingarna först efter vissa konstruktionsändringar av dessamma. Pressgjutgodset erhåller

en betydligt större hållfasthet än sandgjutgods och kokillgjutgods, varför det är att föredraga där det av tekniska och ekonomiska skäl går att använda.

Det har dock efter långvariga försök lyckats här i landet med ett gjuteriförfarande, enligt vilket erhålles ett gods, som även ur hållfasthetssynpunkt fyller mycket högt ställda anspråk.

Av en lättmetallslegering, som skall användas för brandredskap fordrar man alltså: motståndskraft mot stötar och slag, hållfasthet och täthet mot invändigt vattentryck, motståndskraft mot brytnings- och böjningspåkänningar.

För att utöna i vad mån dessa fordringar kunna innehållas hava en hel del prov med brandredskap av lättmetall, såsom grenrör, brandposthuvuden, munstycken och normalkopplingar verkställt. De hava utsatts för våldsamma slag och stötar, dels genom att bearbeta dem med hammare, dels genom att med kraft kasta dem mot stenar, cementgolv o. d. Dessa slagprov ha givit vid handen, att slagen ej på något sätt nedsatt redskapens funktionsduglighet, även om de efter behandlingen varit behäftade med en del »skönhetsfel». De med normalkopplingar gjorda slagproven visade med full tydlighet att lättmetallskopplingen bättre stoppade för dessa slag och stötar än mässings- och rödgodskopplingarna.

Tryckningsprov medelst tryckvattenpump ha företagits, varvid materialen utsattes för ett invändigt tryck av 20 å 25 kg/cm². I intet fall visade sig några brott eller ofätheter å godset, men däremot visade gummipackningarna i normalkopplingsdelarna benägenhet att krypa ur packningsringarna vid de högsta trycken.

Till slut har med normalkopplingarna gjorts brytningsprov, vilka tillgått på så sätt, att å en vägg har anbringats en normalkopplings-

halva av rödgods, i vilken provkopplingarne kopplats. I provkopplingens holk har insatts en stång om två meters längd och har denna stång belastats med en tyngd av ca 55 kg. Tyngden har till en början upphängts helt nära provkopplingen samt succesivt flyttats ut efter stängens, så att hävstångsarmen har ökat, ända tills brott å kopplingen erhållits. Det är att märka att hopkopplingen har utförts så, att den utvändiga gången å provkopplingen vänts uppåt, d. v. s. så att den fått den största brytningspåkänningen. Proven ha givit som resultat att brott å kopplingar av mindre goda lättmetallslegeringar kan ske redan vid 0,8 å 1,0 meters hävstångsarm, men att brott å goda lättmetallskopplingar sker först vid 1,60 å 1,80 meters hävstångsarm. Prov ha gjorts, där lättmetallskopplingar hållit 1,80 meters hävstångsarm (dessa kopplingar äro framställda enligt det speciella gjuteriförfarandet). För jämförelsens skull har även utprovats mässingskopplingar och ha med dessa brott inträffat vid 1,25 å 1,80 meters hävstångsarm.

Brotten hava i regel skott å den utvändiga gången, men har samtidigt även den invändiga gången blivit deformerad. Ovanligt är ej heller, att kopplingsholken brister vid övergången till packningsringen. Detta torde i huvudsak bero på ett konstruktions- och bearbetningsfel, i det att kopplingsholken ej skall svarvas skarpt in mot packningsringen utan skall viss halkål uppsvarvas. Genom den skarpa insvarvningen erhålles en direkt brottsanvisning.

Som en resumé av ovan nämnda jämförelseprov kan sägas, att en med omsorg tillverkad lättmetallskoppling ur hållfasthetssynpunkt är fullt jämförbar med en dylik av mässing.

En annan jämförelse mellan lättmetalls- o. mässingsredskap är betr.

utseendet. Lättmetallen är betydligt svårare än mässingen att bearbeta, men det är dock möjligt att åstadkomma en blankputsad (lumpad) yta. Vid sandblästning av lättmetall erhålles en vacker, matt gråblå yta. Genom lättmetallens stora korrosionsmotstånd bortfaller en stor del av det arbete, som erfordras att hålla brandredskap av mässing vid prydligt utseende.

Ännu har ej den stora viktbesparing, som erhålles vid användandet av brandredskap av lättmetall, berörts, men talar mer än många ord följande jämförelsetabell:

Det torde icke vara för mycket sagt när man påstår det lättmetallens inslag i brandmaterietillverkningen är en epok i denna materielens utveckling, men lättmetallen mötes ju liksom allt nytt med ett visst misstroende. Man får dock hoppas att våra brandmän inom kort måtte komma till full klarhet om densamma stora fördelar och vid nyanskaffning av brandmateriel därför allt mer »gå in för» lättmetallen.

	Vikt i kilogram		
	Mässing	Lättmetall	Diferens
63 m/m Normalkoppling, helt par ..	2,65	0,93	1,72
63 m/m Grenrör med slussventiler och fot.....	11,00	5,25	5,75
63×76 m/m Dubbelt brandposthuvud med avstängning.....	11,40	5,65	5,75
Trappmunstycke med fyra munstycksöppningar.....	1,92	1,00	0,92
Vanligt löstagbart munstycke, 18 m/m	0,40	0,40	0,00
Mek. munstycke utan knivspidare.	1,25	0,90	0,35
Mek. munstycke med knivspidare.	2,70	1,50	1,20

Släckning av eld i halmstackar.

Då det vid några tillfällen inträffat, att släckningsarbete i halmstackar synes hava krävt onödigt lång tid, kan det måhända vara på sin plats att framhålla vissa synpunkter för släckningsförfarandet. Detta särskilt med hänsyn till de ersättningsanspråk, som vid eldsläckningsarbete utanför hemorten numera i allmänhet framställas.

Förr var ju allt deltagande i släckningsarbete så att säga en hederssak utan några större ekonomiska konsekvenser. Detta torde

få tillskrivas det faktum, att eldsläckningsarbetet utfördes med mycket enkla redskap och det uteslutande var människokraften, som offrades. Med gammal, god svensk sed har nämligen städse varit förbunden en viss moralisk skyldighet att utan ekonomisk gottgörelse personligen bispringa grannen, om han av en eller annan anledning oförskyllt råkat i svåra eller hotande situationer. Med anskaffande av modern och dyrbar eldsläckningsmateriel ställer sig emellertid för-

hållandet något anorlunda. Man kan ej begära att en kommun, som kanske med stora uppoffringar söker skydda sig mot eldens härjningar, utan ersättning skall offra en dyrbar materiel på utsocknens område. Med rätta bör därför materieförlitning och den på förhand organiserade människokraften skäligt ersättas av den, som drar fördel därav. Men släckningshjälpen och de därmed förenade ersättningsanspråken få ej drivas så långt, att det rentav blir affär, för att inte säga god affär att släcka hos grannen.

Det utpräglade och ridderliga hedersbegrepp, som sedan gammalt varit vår arvedel, bör vid släckningshjälp taga sig uttryck i en strävan att för minsta möjliga kostnad lämna effektivast möjliga släckningshjälp, utan att den egna kommunen blir ekonomiskt lidande på hjälpaktionen.

Å andra sidan bör det för den, som drager nytta av släckningshjälp vara en hederssak att i alla avseenden biträda den hjälpande såväl med materiel som folk.

Efter dessa inledande synpunkter övergå vi till det egentliga ämnet. Ändamålet med att stacka halm är ju att på billigt sätt bevara den mot väta och den med vätan följande rötan. Halmstacken måste följaktligen läggas så, att vatten i minsta möjliga mån kan intränga i densamma. Härav följer också att släckningsarbetet ej enbart kan baseras på vattenbegjutning. Allt släckningsarbete med vatten är grundat på vattnets temperaturnedsättande egenskaper, men för att draga nytta härav fordras även, att vattnet når de ämnen, som upphettats till antändningstemperatur. Därför måste all vattenbegjutning även förenas med lämpningsarbete. Förhållandet mellan det arbete, som utföres vid strålröret och det erforderliga lämpningsarbetet, bestämmes huvudsakligen av, hur

kompakt det brinnande föremålet är. En halmstack hör till de mera kompakta objekt, en brandman kan råka ut för att bekämpa. För den, som något sysslat med ledning av eldsläckningsarbete, är det bekant, att det är betydligt svårare att få till stånd ett gott lämpningsarbete än att få en strålförare att utan minsta uppmuntran självant spruta på vatten. Och det kan ej bestridas, att det senare arbetet är betydligt nöjsammare än det förra. Detta förhållande får emellertid ej förleda till att på ett oändamålsenligt och tidskrävande sätt utföra släckningsarbetet.

Våra halmstackar äro tyvärr ofta upplagda nära uthusbyggnader, varför ett första angrepp måste bestå i att hastigt dämpa lågorna till förhindrande av eldens spridning. Sedan detta väl är gjort bör vattnet i första hand användas på den farligaste sidan, för att så att säga arbeta fram ett skyddande bälte mellan de brinnande stackarna och intill dessa belägna byggnader, icke antända halmstackar eller vad det nu kan vara, som är hotat. För att erhålla ett sådant skyddande bälte, måste stackarna samtidigt med vattenbegjutningen angräpas med gearar och högafflar. Lämpningsarbetet är här det väsentliga och mycket folk erfordras, om det skall bli fart på arbetet. Är det fråga om ett flertal stackar, vars utbredande kräver stor yta, kan det bli nödvändigt att anlita fordon och dragare för undanskaffande av den utlämpade halmen. Lämpningsarbetet genomföres fortare, om ej mera vatten användes, än som är erforderligt för att arbetsstyrkan ej alltför mycket skall generas av rök och hetta. Lämpningsarbetet blir nämligen tyngre och besvärligare ju mera vattendränkt halmen är.

Sedan på detta sätt de brinnande stackarna medelst ett bälte avskilts från farligt grannskap, är det fördelaktigast att huvudsakligen med

lämpningsarbete angripa stackarna från lovartsidan, där röken ej är så besvärande. Långvarigt arbete i rök nedsätter, särskilt då det gäller vid eldsläckningsarbete ovant folk, i hög grad prestationsförmågan. Arbete i avlösningar är också att förordas. Under detta lämpningsarbete kan det, då det gäller större förhållanden, vara nödvändigt att i mån av behov använda slangledning dels för att möjliggöra släckningsarbetet, dels för att fullständigt avsläcka utlämpad halm. Rör det sig om mindre förhållanden ersättes slangledningen av lättare eldsläckningsmateriel, hinkar m. m. Det är nämligen icke ändamålsenligt att i timalt uppfordra kanske flera hundra liter vatten i minuten, om släckningsarbetet ej kräver mer än en bråkdel därav.

Sedan faran för eldens spridning definitivt avväjts, bör det vara tillfyllest, om befälhavaren för eldsläckningsstyrkan lämnar kvar erforderlig släckningsmateriel och så många brandmän, som kräves för materielens handhavande, medan

den, som drabbats av branden, ombesörjer anskaffande av folk för lämpningsarbetet. Övrig materiel och manskap bör därefter rycka hem. Släckningsarbetet påskyndas nämligen ej av, att brandmännen med ett flertal ledningar ösa vatten över stackarna, men i likviden kan deras långvariga närvaro tydligt spåras.

Det finnes också ett annat skäl, varför så stor del av brandmännen och brandmaterielen som möjligt bör dragas ifrån eldstället, när läget det medgiver. Även på orter där eldsvådor uppträda relativt sparsamt, vet man dock aldrig, när nästa tillbud uppstår, och en brandkår, som biträder på annan ort, får ej glömma, att den dock i första hand är till för hemortens värn. Ett onödigt långvarigt blottställande av hemortens säkerhet skall på alla sätt undvikas.

Ett raskt ingripande, ett ändamålsenligt släckningsarbete och ett i alla avseende flott uppträdande på eldstället bör vara varje brandkårs strävan.

En dyr hostning.

I Danmark bestraffas även i nuvarande tid all ovarsamhet med eld mycket strängt, vilket bevisas av följande exempel:

En dag i sistlidna mars uppstod takbrand å köpmannen Jens Pedersens egendom Bönsvig vid Prästö. Om orsaken till brandens uppkomst förklarade köpmannen inför polisen, att han, medan han uppehöll sig på vinden och rökte en cigarrett, blev gripen av ett hostanfall och att han därvid tappade cigaretten ur munnen. Cigaretten föll bland papper, som antändes, och innan elden släcktes, hade densamma brett ut sig över större delen av husets vind.

Polisen satte mannen under tilltal för »genom vårdslöshet vållande

till eld», och vid rätten i Prästö blev han ådömt ett »betingat» straff på 20 dagars enkelt fängelse. Köpmannen appellerade domen till landsrätten, som nedsatte straffet till 10 dagars enkelt fängelse, men gjorde »betingelsen avhängig av», att han inom 12 veckor ersätter den uppkomna skadan, vilken uppskattats till 6.000:— kronor.

Nyanmälda kärer.

- | | | |
|-----|----------------------------|---|
| C. | Danmarks brandkår. | |
| D. | Nävekvärns bruks brandkår. | |
| | Sparrholms brandkår. | |
| S. | Ekskärad | » |
| Z. | Äggefors A.-B. | » |
| AC. | Tegs | » |

RIKSFÖRBUNDET.



Insänd årsrapporterna i tid!

Till varje brandkår har antingen direkt från Centralstyrelsens expedition eller från respektive brandkårsförbund översänts 3 st. rapportblanketter. Dessa skola ifyllas och skall kåren behålla en som koncept.

Kår, som tillhör länsbrandkårsförbund, skall översända tvänne rapporter till länsbrandkårsförbundet — varifrån en vidarebefordras till Centralstyrelsen.

Kår, som icke tillhör länsbrandkårsförbund, skall översända en rapport till Centralstyrelsen samt behålla två och, därest under år 1932 brandkårsförbund bildas i det län, där kåren finnes, till detsamma insända en rapport.

Underlåt icke att insända dessa rapporter, då därigenom såväl den statistik, som Centralstyrelsen skall upprätta och insända till anslagsgivande brandstodsinnrättningar, som årsredogörelsen bliver oriktig.

Beakta vad som står å rapportblanketten sid. 2!

Har en blankett en gång ifyllts och konceptet till densamma bevarats, torde det vara förenat med mycket ringa besvär att med tillhjälp av detta koncept ifylla en ny.

Centralstyrelsen vågar hoppas, att brandkärernas chefer måtte fatta det såsom en tjänsteplikt att insända årsrapport från sin kår.

Obs.! Den 1 februari 1932. Obs.!

Obs.! Den 1 februari 1932. Obs.!

Obs.! Den 1 februari 1932. Obs.!

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN

Skånska brandkårsförbundet.

Brandkonsulent: f. d. v. Brandchefen N. Ohtsson. Expedition Kungsgatan 26, Malmö.
Tel. 1665.

Belöningar, utdelade av Färs och Frosta härads brandstodsförening.

I belöningar för visad raskhet och rådighet vid olika eldsvådettillfällen tillerkändes följande brandkärer och personer ersättning med följande belopp: Höörs brandkår 200: —, Åsperöds brandkår 225, varav hälften skulle gäldas av vederbörande försäkringstagare, Lövestads brandkår 275, för 2 olika utryckningar, Lyby brandkår 20: —, Ö. Strö, Kungshult och Hurva brandkärer vardera 25: —, Önneköps brandkår 100: —, Askeröds brandkår 50: — och Bjärsjölagårds brandkår för 2 olika utryckningar 75: —, Alfred Thulin, Anders Nilsson, Höör, Jöns Karsten, Eggelstad, Aug. Nordin, Norrtou, Hilding Nilsson och Börje Wiik, Womb, Ola Andersson och Bernhard Nilsson, Stenkelösa vardera 10: —, Knut Wilkin, Snällröd 20: —, Ture Persson, Oscar Rosenlund och Bernhard Persson, Önneköp vardera 5: — samt Nils Jönssons Wedåkra barn för släckning av åskeld tillhopa 50: —.

Brandskyddet planlägges i Rönnebergs härad.

Rönnebergs m. fl. härads brandstodsbolag har haft extra bolagsstämma å tingsstället i Åkarp, Marieholm. De närvarande ombuden från så gott som samtliga socknar inom verksamhetsområdet hälsades välkomna av brandstodsnämndens ordförande direktör Bernhard Finberg, Röstänga, som med acklamation utsågs att leda dagens förhandlingar.

Stämman behandlade bl. a. kommitterades förslag om brandssyddets planläggning inom bolagets verksamhetsområde. Kommitten, som haft ärendet om hand har bestått av följande ledamöter: kyrkovärden Håkan Håkansson, Felestad, kom:ordf. Nils Persson, Almdala, kom:ordf. Måns Andersson, Lilla Harrie, lantbr. Ernst Jönsson, Slätåker, handl. Nils A. Lindström, Teccomatorp, snickarem. J. Andersson, Bosarp, auktionsförrättare Alfred Egard, Stehag, samt såsom särskilt sakkunning brandkonsulent Nils Olsson, Malmö. Som sekreterare har fungerat kamrer Esbjörn Håkansson, Billeberga.

Sedan ordf. i brandskyddskommittén, hr Håkan Håkansson, lämnat en redogörelse för kommitténs tillkomst och arbete och framhållit betydelsen av att brandskyddets verksamhet inom området ordnas på bästa praktiska sätt och med största effekt, detta icke minst för att de låga premierna skola kunna bibehållas eller om möjligt sänkas, gav sekreteraren Esbjörn Håkansson en resumé över brandskyddet just nu och de förbättringar och förändringar, som befunnits vara önskliga. Han yttrade bl. a. »Glädjande nog ha många frivilliga brandkärer uppkommit inom kretsen med icke så få motorsprutor. På somliga ställen saknas något som helst brandskydd». Från tre socknar hade inkommit anhållan om stöd vid bildandet av nya brandkärer och vid inköp av motorsprutor.

Den följande diskussionen understök betydelsen av att få brandskyddet planmässigt ordnat inom

bolagets verksamhetsområde bl. a. genom uppmärksammade inlägg av landstingsman Johannes Larsson, Billeberga, konsulent Nils Olsson, Malmö, lantbr. Per Svensson, Glumshög och Bengtsson, S:t Ibb.

Därefter behandlades kommitténs förslag till årsanslag från häradsbolagets sida. Sekr. Håkansson redogjorde därför enligt vilka grunder anslag förut utgått: 200 kr. åt brandkår med motorspruta, 100 kr. åt brandkår med handkraftspruta och 50 kr. åt kyrko- eller kommunspruta. Med hänsyn till att brandkärerna ej längre hade som förr möjlighet att skaffa sig inkomster genom basarer, hade kommitterade föreslagit, att anslag skulle lämnas åt motoriserad kår med från 200 kr. upp till 500 kr. pr år, efter av opartisk person gjord värdering av kårernas materiel och effektivitet. Med ledning av detta utlåtande kommer därefter nämnden att bestämma årsanslaget, varvid hänsyn också skulle tagas till försäkrings-

stockens storlek. Till endast en kår med handkraftspruta kommer årsanslag att lämnas, nämligen till den på Hven, som föreslogs böra få som hittills 100 kr. pr år.

Om en motoriserad brandkår anser sig böra köpa en ny motorspruta, föreslår brandskyddskommittén, att häradsbolaget lämnar ett räntefritt tioårigt amorteringslån på högst 6.000 kr. Till den nybildade brandkåren i Löddeköpinge borde, ansåg kommittén, ett visst engångsanslag kunna lämnas vid inköp av motorspruta.

Av den förda diskussionen att döma syntes bolagsstämman vara villigt stäm mot de kommitterades förslag och uttalade sig i princip för detsamma. Det innebär givetvis för häradsbolaget något ökade utgifter, men minskar dess risker till båtnad för försäkringstagarna. Förslaget ansluter sig också följderiktigt till den vackra hjälp åt brandkårer, som man under en lång följd av år gått in för.

Brandkårsförbundet i Hallands län omorganiserat.

Vid sammanträde å hotell Svea i Halmstad den 3 okt. omorganiserades det förut i Halland befintliga brandkårsförbundet.

Sammanträdet, som var utlyst av länsstyrelsen, hölls under landshövding Mörners ordförandeskap. Kallelse hade utgått till brandstodsbolagen i länet och till länets frivilliga brandkårer.

Landshövdingen öppnade mötet med att erinra om att de frivilliga brandkärerna nu sammanslutit sig till förbund på så många håll att tiden för ett verkligt länsförbund synes vara mogen även i Halland. Han gick därefter in på en analys av de intressen, som finnas för bildandet av brandkårer och för att stödja dem. Först och främst är det brandstodsbolagens intresse. Brandskadeersättningarna äro för dem en

ren utgift, som nedbringas ju raskare släckning av en eldsvåda sker. I Halland råder särskilt svåra förhållanden rörande brandförsäkringsbolagen. I de flesta län finnes ett starkt bolag, som har huvudmassan av försäkringarna. Blir det en stor brand på ett ställe i länet, så jämnas ersättningen ut på ett större område. Risken för en stor brand är mycket större för ett mindre bolag med begränsat verksamhetsområde. En stor brand kan sätta hela bolaget på "hasorna". För brandstodsbolagen är det så mycket viktigare att ha en brandkår, som kan hindra eldsvådor.

40 brandstodsbolag i Halland.

I Halland finnas icke mindre än 40 brandstodsbolag på 93 kommu-

ner. Den sammanlagda försäkringssumman är 209 milj. kr. Tre bolag dominera med en försäkringssumma på 107 milj. kr. under det att de övriga 37 ha 102 milj. kr.

Men icke blott försäkringsbolagen, även allmänheten, landet och samhället ha intresse av att förhindra och begränsa eldsvådor. När ett hem lägges i spillror, så finns det alltid så många saker, som äro oersättliga, även om de äro försäkrade. Det är minnen, som ej kunna ersättas. Varje brand blir i sista hand ett spolieerande av värden. Det som har brunnit upp, det är förlorat, det blir en tillgång mindre för landet.

Sekreteraren i Svenska Brandkärnernas Riksförbund, kapten Erik Gillner, Stockholm, höll därefter ett anförande, vari han till en början framhöll, att det i vårt land föreligger ett stort behov att minska brandskadorna.

Efter en kortare diskussion beslöt mötet att organisera länsförbundet

i Halland. Riksförbundets förslag till normalstadgar antogs och till styrelse valdes landshövding Mörner, ordf., ing. A. Sandberg, Oskarström, v. ordf., brandchef V. Odell, Halmstad, disp. Bengtsson, Slöinge, och lantbr. J. Aug. Johansson, Veinge, med lantbr. A. Arnström, Kristineberg, N. A. Johansson, Ljungstorp, och Joh:s Bengtsson, Lundby, som suppleant. Revisorer blevo lantbr. Birger Larsson, Röinge och brandchefen i Laholm, Oskar Persson, med lantbr. Joh. S. Johansson, Enslöv, och Per I. Bengtsson, Ryaberg, som suppleant.

Sedan det allmänna sammanträdet avslutats, hölls styrelsesammanträde, varvid utsågs ett verkställande utskott bestående av hrr Sandberg, ordf., Odell, sekr., och Bengtsson, Slöinge. Verkst. utskottet skall omedelbart sätta sig i förbindelse med brandstodsbolagen i länet med hemställan om bolagens ekonomiska medverkan till förbundets verksamhet.

Dalarnas brandkårsförbund.

Brandkonsulent: f. Brandchef C. Landström. Expedition: Helsingtorget 2, Falun. Tel. 1686

Dalarnas Brandkårsförbunds Instruktionskurs för brandmän i Leksand den 5—12 juni 1931.

Av Dalarnas brandkårsförbund anordnades den 5—12 juni i år en instruktionskurs för brandmän, vilken till omfattning torde vara den största, som hittills inom riksförbundet avhållits. Förutom den teoretiska undervisning, som vid dylika kurser i form av föredrag brukar meddelas, voro dagligen inlagda praktiska övningar av rätt så omfattande art. Detta visade sig under kursens gång vara ett lyckligt grepp av kursens planläggare och ledare, Brandkonsulent C. Land-

ström, Falun. Kursen var avgiftsfri för brandmän från Dalarna, och en representant för varje till länsförbundet ansluten kår erhöll ett bidrag av 25 kr., varjämte mot erläggande av 25 krs avgift möjlighet beretts för brandmän från andra län att deltaga. Av detta erbjudande hade tre brandmän från Östergötland och en från Värmland begagnat sig och det är ej för mycket sagt, att de såväl med hänsyn till inhämtad kunskap som personlig trevnad ej ångrade sitt deltagande. Leksand är också en i alla avseenden idealisk plats för hållande av instruktionskurs, avsedd för brandmän tillhörande landsortens

eldsläckningsorganisationer. Förutom att samhället såsom turistort förfogar över synnerligen goda inkvarteringsförhållanden, har dess driftige branchef, direktör J. And. Carlsson, skapat en brandkår och en brandstation, som gott kunna betecknas såsom förebildliga, varjämte det i de kringliggande byarna finnes tillfälla att studera välordnade och efter de lokala förhållandena väl anpassade eldsläckningsorganisationer av varierande storlek.

Den härliga årstiden och den vackra trakten bidrogo ytterligare att förhöja det inponerande intryck, kursdeltagarna fingo av dalabygdens hjärta.

Kursen började fredagen den 5. juni kl. 5 med allmänt upprop i Sveabiografen, vilken lokal även i fortsättningen användes för föredrag och teoretisk undervisning samt till utställningslokal för diverse brandmateriel. Deltagarna hälsades i ett kort anförande välkomna till kursen av Leksands branchef, Direktör J. And. Carlsson. Klockan 6 höll brandkonsulent C. Landström ett med ljusbilder illustrerat föredrag om »Brandstationer och spruthus samt andra förvaringsplatser för brandredskap», varvid särskilt påpekades de oftast förekommande misstagen, vad beträffar dylika byggnaders förläggning och utförande.

Alla följande arbetsdagar började med gymnastik kl. 8 under ledning av kapten G. Berndes, Leksand. Ehuru deltagandet i gymnastikövningarna var frivilligt, begagnade sig glädjande nog ett flertal brandmän av detta tillfälle att återuppliva bekantskapen med denna stärkande motionsform. Flertalet gymnastikdeltagare hade sannolikt ej sedan sin värnpliktstid sysslat därmed. Den äldste hade ej mindre än 62 år på nacken. Heder åt en sådan energi. Genom kapten Berndes försorg utdelades till deltagarna sista dagen ett väl avvägt gymnastikprogram till ledning för

dem, som fortsättningsvis önskade begagna gymnastiken som medel att hålla kroppen i kondition.

Efter gymnastiken intogs kl. 9 frukostmålet, varefter kursledaren kl. 10 genom upprop kontrollerade, att samtliga kursdeltagare voro närvarande. Första dagens upprop gav till resultat att 55 brandmän representerande 34 brandkårer begagnat sig av tillfället att vidga sina kunskaper och öka sina färdigheter.

Lördagens föredrag hölls av brandkapten T. Mohlin, Stockholm, och behandlade »Biografer och tillfälliga föreläsningsslokaler», varvid föredragshållaren i stort sätt stödde sig på det förslag till biografförordning, som är under utarbetande. Omedelbart därefter hölls av samme föredragshållare föredrag över ämnet »Synpunkter vid inredande av garage». Föredragen illustrerades liksom flertalet följande med ljusbilder.

Därefter delades kursen för de praktiska övningar i två avdelningar, grupp A och B, varav den ena under brandkapten T. Mohlins ledning bedrev övningar med stegar och livräddningsredskap, medan den andra under ledning av vice branchefen i Gävle C. Söderberg studerade i Sveabiografen utställd brandredskap, varvid särskilt det rikliga material av rökmasker, som av firman Birger Carlsson, Stockholm, ställts till kursens förfogande, väckte berättigat intresse.

Kl. 2 föreläste ingenjör Ove Mogensén, Falun, över ämnet »Något om åskan». Föredragshållaren berörde såväl de resultat, vartill den senaste forskningen kommit angående åskans egenskaper, som ock huru åskledareanläggningar böra anordnas för att bäst motsvara sitt ändamål. Med hänsyn till att det var lördag upptogs dagsprogrammet denna dag ej mera.

Även under söndagen var det sørjt för att kursdeltagarna ej skulle finna tiden lång. Redan kl. 8

alarmerades Leksands borgarbrandkår och sedan kårens medlemmar, de flesta per cykel, samlats vid brandstationen ledde brandchefen en flott och uppskattad övning.

Efter frukosten övervoro flertalet kursdeltagare den stämmningsfulla högmässan i Leksands kyrka. Under eftermiddagens lopp var utfärd anordnad till Tällberg och sedan efter hemkomsten middag intagits, samlades deltagarna och dessutom en stor del av Leksands innevånare i föreläsningssalen, där Firma Birger Carlssons representant, Ingenjör Sten Queckfeldt höll ett med ljusbilder rikt illustrerat föredrag, om de moderna gasmaskernas tillverkning. Åhörarna fingo härunder tillfälle att följa rökskyddets historiska utveckling från den tid, då det i munnen instoppade helskäggat var brandmannens enda skydd mot röken, ända till de senaste modellerna av våra dagars syrgasapparater. Efter föredraget visades en gasskyddsfilm.

Måndagens föredrag, som var en fortsättning på söndagens och omfattade »Den moderna rökskyddsmaterielens egenskaper och användning», hölls av brandkapten T. Mohlin. Kl. 11,30 vidtog de praktiska övningarna med rökmasker. Firma Birger Carlsson hade beredvilligt ställt ett så stort antal rökmasker till förfogande, att varje deltagare disponerade en mask med filter. Härigenom hade ledaren möjligheten att verkligt rationellt bedriva övningarna med rökskyddsmaterielen. Det torde också varit första gången, som ett flertal lundsortsbrandmän haft tillfälle att grundligt studera och bedriva övningar med rökmasker. Övningarna började med noggrann tillpassning och andningsövningar i friska luften, varefter deltagarna i tårgas praktiskt fingo erfarenhet av rökmaskens effektivitet. Denna övning i tårgas avsåg att utgöra en lämplig stegring för vinnande av förtroende för rökskyddsma-

terielen, innan övningar i tät rök vidtog.

Enligt programmet skulle kl. 6 utfärd ske till Insjön, vars brandkår skulle visa, vad den hade att komma med. Emellertid ansåg sig brandchefen därstädes på grund av annat arbete ej haft tillfälle att tillräckligt öva sin kår, för att inför ett kritiskt auditorium gifva en uppvisning. På grund härav bedrevs i stället mellan kl. 6 och 8 gruppvis övningar med brandmateriel vid Leksands brandstation. Men brandchefen i Insjön skulle bli varse, att Nemesis vakar. Knappt voro övningarna avslutade och deltagarna bänkade vid aftonmåltid förrän meddelande kom, att eld utbrutit i sågverket vid Insjön. Med hjälp av disponibla bilar voro snart flertalet deltagare på eldstället och hade tillfälle konstatera, att Insjön ej alls behövde skämmas över sin brandkår. Det var kol- och järugnarernas generatorshus, som antänts, och läget var till en början ganska kritiskt. Gärde brandkår lämnade under släckningsarbetet en värdefull hjälp, och även flera av kursdeltagarna voro i elden. Dagen kunde därför ur kursdeltagarnas synpunkt betecknas såsom symnerligen lyckad. Huruvida Insjöns sågverk är av samma uppfattning är måhända tvivelaktigt!

Tisdagens första föredrag hölls av telegrafbyggmästare C. G. Norell »Om elektriciteten och grunderna för dess tillämpning för brandsignaler». Telegrafbyggmästare Norells förmåga och sätt att framföra sina föredrag, är bland brandmän allt för bekant för att behöva relateras. Det enda, som åhörarna, åtminstone de, som känna telegrafbyggmästaren, ställde sig något skeptiska emot, var, när han förklarade, att han nu ämnade draga sig tillbaka och att detta följaktligen var hans sista offentliga föredrag. Vi förmoda, att vi ej spå fel, om vi förut säga, att vi åter skola få höra tele-

grafbyggmästaren från talarstolen ännu vid åtskilliga tillfällen med känd bravur framföra, vad han har på hjärtat.

Efter diverse gruppvis bedrivna praktiska övningar och instruktioner angående provning och lagning av slang, höll brandchefen i Sundsvall, Ebbe Crone, ett instruktivt föredrag om »Skogseldar och deras bekämpande». Åtskilliga av länets brandfogdar voro härvid närvarande.

Eftermiddagen ägnades åt praktiska övningar med rökmasker i rök. Som rökrum användes ett tomt garage och flertalet av de deltagande torde här för första gången fått en uppfattning om, hur effektivt den moderna rökskyddsmaterielen skyddar sina bärare även mot synnerligen tjock brandrök. Såväl filtermasker som syrgas- och friskluftapparater provades. Efter de lyckade rökövningar, som avhållits, voro deltagarna ense om, att den moderna rökskyddsmaterielen är ett nödvändigt komplement till den övriga brandredskapen, därest den senare fullt skall kunna utnyttjas.

På kvällen visade Västanviks brandkår, vad som med enkla medel och en god organisation kan åstadkommas av en mindre by till skydd mot brandfaran. Eldsläckningsmaterielen utgjordes av en handkraftspruta, för vars vattenbehov dammar och brunnar anordnats. Stödd på hjälp av Leksands utmärkta brandkår har Västanvik lyckats, att utan alltför stora kostnader ordna ett effektivt eldsläckningsväsende.

Onsdagens föredrag omfattade »Eldsvådeorsaker under eldningssången» och hölls av brandchefen Crone, varefter telegrafbyggmästare Norell demonstrerade i föreläsningssalen uppmonterade signalapparater. Efter eftermiddagens gruppvis avhållna livräddningsövningar anträdde på kvällen färden till Yttermo, vars frivilliga brandkår gjorde en tilltalande uppvisning, varvid särskilt precisionen i utförandet allmänt

beundrades. Yttermo, som är betydligt större än Västanvik, förfogar också över ett synnerligen aktningvärt eldsläckningsväsende med vattenledning, brandposter och fast motorspruta. Färden fortsattes till Gärde, vars nybildade brandkår och nybyggda brandstation besågs.

På torsdagen var brandchefen Crone åter i farten och föreläste »Om allmänna byggnadsprinciper med hänsyn till brandfaran». Det utmärkta föredraget torde, särskilt för dem, som på respektive orter inneha befälsställning, varit synnerligen lärorikt.

Kl. 12 demonstrerades vid älven sprutor av typerna Api, Albin och Trygg. Eftermiddagen upptogs av diverse övningar och på kvällen visade Ullvi brandkår, hur den uppträdde vid en fingerad eldsvåda i hemtrakten.

Sista dagen höll Civilingenjör Uno Arild ett skickligt lagt anförande om »Motorsprutor och motstånd i långa slangledningar». Genom detta föredrag klarnade säkert hos mängden en hel del dimmiga begrepp, förenade med ordet tryckförlust. Att föredraget uppskattades och fyllde »ett länge känt behov» framgick med all tydlighet av den intensitet, varmed föredragshållaren efter föredragets slut intervjuades av ett flertal brandchefer.

Sedan Riksförbundets sekreterare, kapten Erik Gillner, genom ett föredrag »Om kemiska eldsläckningsapparater» något lossat på den magi, som på sina håll omger dessa apparater, var den teoretiska delen av kursen slut. Utställarna av kemiska eldsläckningsapparater hade därefter tillfälle att praktiskt demonstrera effekten av respektive fabrikat.

De praktiska övningarna avslutades under eftermiddagens lopp med en av kursdeltagarna utförd eldsläckningsövning vid Norsbro Snickerifabrik.

Vid kursens officiella avslutning i Sveasalen hade instruktörerna v. brandchef Söderberg och brandkapten Mohlin nöjet att av kursdeltagarna få mottaga en minnesgåva.

Kvällen ägnades åt ett besök i Gagnef, vars förstklassiga och rikliga brandmateriel beundrades liksom även därvarande brandkårs flotta övning. Gagnef disponerar över en motoriserad brandkår med stor aktionsradie och med möjligheter att ensam behärska en rätt så omfattande eldsvåda.

Därmed var den i alla avseende lyckade kursen slut. Inberäknat landets brandfogdar och andra inbjudna hade kursen besökts av sammanlagt 129 st. intresserade, varav 48 st. brandmän åhört santliga föredrag och deltagit i alla övningar, varå de som bevis erhöilo diplom. I betraktande av att kursen var så att säga av lokal natur, är resultatet att anse som synnerligen vackert.

Torsten Mohlin.

Vid Dalarnes Brandkårsförbunds instruktionskurs i Leksand den 5-12 juli 1931 berördes av undertecknad »Synpunkter vid inredande av garage» (härnedan), samt »Synpunkter vid inredande av biografer och tillfälliga filmförelisningslokaler» (införes i nästa nr av tidskriften). Föredragen kunna i ursprunglig form ej lämpligen återgivas i tryck, enär de stödde sig på praktiska demonstrationer o. skioptikonbilder, men då från kursdeltagarnas sida framstälts önskemål att få det huvudsakliga av innehållet i tryck, vill jag här nedan återgiva det väsentligaste.

Synpunkter vid inredande av garage.

Anledningen till att vissa säkerhetsåtgärder böra vidtagas vid byg-

gande och inredande av garage är ju att bensin och bensingasen ej kan undvikas i lokaler, där bensinmotordrivna fordon uppställas. Första villkoret för att kunna avgöra, huruvida vidtagna eller tillämnade åtgärder äro lämpliga eller ej, är således att känna till bensinens och bensingasens egenskaper. Det är ej tillfyllest att veta att bensin räknas som eldfarlig olja av I. klass.

Bensinens utomordentliga lämplighet som motorbränsle är beroende av dess benägenhet att utan särskild uppvärmning vid lämplig lufttillgång bilda explosiv gasblandning. Härav följer givetvis att förekomsten av bensin medför ett visst faromoment. *I det praktiska livet* beror en vätskas eldfarlighet bl. a. av flampunkten, gasens explosionsgränser och gasens tyngd i förhållande till luften.

För att klargöra vad som menas med flampunkt, vill jag, med risk att inom vissa kretsar förlora mitt anseende, såsom exempel anföra den på sina håll vid juletid populära seden att bränna brännvinsglögg. Vanligt brännvin går som bekant ej att antända vid rumstemperatur, varför den, som befattar sig med ovan angivna procedur, ser sig nödsakad att först något uppvärma brännvinet. Gör han härunder upprepade försök att antända vätskan, skall han finna att detta till en början misslyckas, men då temperaturen nått en viss grad, skymtar invid tändsticken små blåa lågor beroende på att brännvinet avgiver brännbara gaser. Den temperatur brännvinet nu nått, kallas dess flampunkt. Själva vätskeytan antändes ej ännu, men fortsättes upphettningen, kan inom kort vätskan antändas. Den har nu nått sin antändningstemperatur. Med en vätskas flampunkt menas således den temperatur, varvid de från vätskan avgående gaserna kunna antändas. Givetvis är en vätska med låg flampunkt ur eldsäkerhets-

synpunkt vida farligare att handskas med än en vätska med hög flampunkt. Bensinens flampunkt är något variabel, beroende på dess kemiska sammansättning, men ligger hos den bensin, som förekommer i den allmänna marknaden, under 0° Celsius, varav följer, att bensinen är farlig även vid kall väderlek.

Oblandad bensingas kan ej brinna. För att få en förbränning till stånd måste bensingasen blandas med luft, enär bensinens förbränning liksom all annan förbränning fordrar tillgång till syre. Ju lämpligare blandningen mellan bensingas och luft är, desto häftigare blir förbränningen. Bensingasen förbrännes explosivt, om i blandningen ingår omkring 3--7 % bensingas. Man säger därför, att bensinens explosionsgränser ligga mellan 3--7 %. Vi se således, dels att det fordras mycket luft för att erhålla explosiv bensingasblandning, dels att explosionsgränserna äro rätt snäva. Det senare förhållande möjliggör bensinens användbarhet i det praktiska livet. Om explosionsgränserna vore mycket vidare, skulle användande av bensin tydligen medföra väsentligt större risker.

Bensingasens tyngd har ej direkt med dess antändbarhet att göra, men de ventilationsanordningar, som krävas i garage, äro beroende av densamma. Bensingasen är nämligen tyngre än luften, och följaktligen besvärlig att ventileras ut, särskilt i garage belägna under jordytan, varför denna dess egenskap ej får förbises, då man vill säkerställa sig mot olyckor. De vid bensingasens förbränning bildade gaserna, förbränningsgaserna, äro däremot delvis lättare än luften. Ventilationsförhållanden i garage måste därför ordnas med hänsyn såväl till den tunga bensingasen som till de lätta förbränningsgaserna, vilket är så mycket viktigare, som bådadera äro riskabla för andningsorganen.

Sedan nu vissa av bensinens och

bensingasens egenskaper framhållits, övergår jag till de åtgärder, som med anledning av ovan framlagda synpunkter böra vidtagas vid inredande av garage.

Givetvis böra fordringarna på stora och små garage ställas olika. Bilen är ett för det moderna samhällets normala funktion nödvändigt transportmedel och att uppställa alltför stora fordringar på garagen, skulle för många små företagare omöjliggöra eller åtminstone avsevärt försvara den verksamhet, varav deras levebröd är beroende. Men denna hänsyn till de mindre företagarna får givetvis ej föra därhän, att ett större antal automobiler uppställas i ur eldsäkerhetssynpunkt olämpligt förlagda eller mindervärdiga byggnader.

Man måste gå ut ifrån, att verksamhet med automobiler ständigt är förenad med eldrisk. Ett garage måste därför ordnas så, att elden ej från detsamma kan sprida sig, vilket sker, antingen genom att garaget med lämpligt material avskiljes från angränsande byggnader eller utrymmen, eller ock att garaget förlägges på lämpligt avstånd från andra risker.

Då mitt föredrag gällde förhållandena på landsbygden, vill jag till undvikande av missförstånd påpeka att, vad här nedan säges ej gäller s. k. storgarage för t. ex. femtio eller flera bilar, där även andra faktorer måste tagas i betraktande.

Ett större garage för t. ex. sex å sju bilar i byggnad, som inrymmer andra lokaler, bör utföras av brandsäkert material d. v. s. tegel eller armerad betong. Förlägges ett liknande garage i självständig byggnad och på lämpligt avstånd, minst ett trettiotal meter från andra byggnader, kan det uppföras av trä, invändigt skyddat med puts. I båda fallen bör golvet göras av cement, med lutning antingen mot dörröppningarna eller mot golvbrunn, vilken, om den står i förbindelse med kom-

munalt avloppssystem, förses med bensinavskiljare.

Från garaget skall finnas goda utrymningsmöjligheter, som vid eventuella eldsvådetillbud möjliggör för personer, vilka uppehålla sig i garaget, att snabbt sätta sig i säkerhet. På platser, där bensin förekommer, måste man nämligen räkna med ett synnerligen häftigt upplammande. Portarna böra därför vara utåtgående, där så låter sig göra, varom icke infälles en utåtgående gångdörr i en, eventuellt två av portarna. I källargarage, där nedfarten stundom är både lång och smal, måste för personalens säkerhet anordnas särskild reservutgång. Om reservutgången utgöres av en trappa, skall den vara omsluten av vägg. Reservutgångens dörrar skola vara utåtgående, och den nedre, som skiljer trappan från garaget, dessutom självstängande. Reservutgången förlägges så långt ifrån nedfarten som möjligt och göres minst 70 cm. bred.

Åt ventilationsförhållandena bör ägnas särskild uppmärksamhet. Med hänsyn till vad som ovan framhållits angående bensingasens och förbränningsgasernas egenskaper, är det nödvändigt att anordna ventilation vid såväl golv som tak. Ventilationskanaler få ej stå i förbindelse med motsvarande kanaler från andra utrymmen och ej heller göras av trä eller plåt, utan utföras av sådant material att eld från garaget genom kanalerna ej kan spridas till ovanför eller bredvid detsamma belägna utrymmen.

Äro fönsteröppningarna så belägna, att eld genom dessa kan sprida sig till ovanför eller bredvid belägna utrymmen eller byggnader, insättes i öppningarna eldsäkert glas, vilket inmuras i väggen eller fästes i järnramar.

Elektriska ledningar skola ligga i pansarrör eller utföras som armerad gummiblykabel. Strömbrytare och stickkontakter skola vara av

gnistfri konstruktion och uppsättas på minst 1,50 meters höjd från golvet. Sladdlampor böra vara utan vred och försedda med skyddskupa och skyddskorg.

Inom garaget får ej rökas tobak, användas tändsticker eller eld i annan form. Anslag härom böra uppsättas inom garaget.

För eldsläckningsändamål bör i garaget uppställas en låda med torr sand och lämplig skyffel. Med vatten kan som bekant ej bensin släckas, men vid inträffad eldsvåda händer det ofta, att bilens karosseri, stoppning m. m. fattar eld, för vars släckande givetvis vatten lämpligen användes.

Med hänsyn till de i marknaden ofta förekommande s. k. kemiska eldsläckningsapparaterna, vars försäljare, särskilt där det gäller bilar, torde hava en god marknad, vill jag i förbigående och i stora drag försöka klargöra de principer, varpå de olika systemen äro grundade.

De kemiska eldsläckningsapparaterna kunna med hänsyn till sitt verknings sätt indelas i följande grupper: pulversläckare, koltetrakloridsläckare och skumsläckare. Pulversläckare består av två behållare, den ena fylld med det släckande pulvret, den andra fylld med komprimerad kolsyra, avsedd att spruta ut pulvret. Släckningen sker, genom att elden kväves av pulvret. Den användes med fördel för släckning av eld i motor, men har, om det gäller att släcka eld i karosseriet, mycket liten släckningseffekt. Koltetrakloridsläckaren innehåller koltetraklorid eller trikloretylén, en vätska, som då den kommer i beröring med av elden upphettade föremål, avger en tung, kvävande gas, vilken emellertid tyvärr även verkar irriterande på andningsorganen, varför dessa apparater ej lämpa sig för släckningsarbete inomhus. Pulversläckare och vissa kol-

tetrakloridsläckare besitta den för våra klimatiska förhållanden förmånliga egenskapen att vara frostfria, varför de lämpa sig att medföras å bilen. Skumsläckningsapparaterna torde av de kemiska eldsläckningsapparaterna vara de som bäst ägna sig för garageförhållanden, enär de förutom för släckning av bensin även med fördel kunna användas vid eld i andra ämnen. Med hänsyn till det för skumbildningen erforderliga vattnet, som de innehålla, är deras användbarhet under den kalla årstiden i allmänhet något begränsad.

Då oljigt trassel under vissa förhållanden har benägenhet att självnatända, bör inom garage finnas en lämplig, härför avsedd och med självstängande lock försedd uppsamlingsbehållare av plåt, en åtgärd, som även bidrager till ordningen och snyggheten i garage.

Ett mindre garage för en, möjligen två bilar kan, om det förlägges på behörigt avstånd från skog, byggnader, brännbara upplag m. m. uppföras av oskyddat trä, ehuru det givetvis är lämpligare att utföra detsamma av korrugerad plåt eller att invändigt skydda väggar och tak, varvid de i marknaden förekommande asbestcementplattorna (fulgurit, eternit m. m.) kunna er-

sätta puts. I ett dylikt mindre garage kan vanligt grovt grus användas som golv, såvida man vill framsäga sig möjligheten att med trevnad kunna tvätta inom garaget. Golvet bör i alla händelser vara utfört av icke brännbart eller oljeabsorberande material. Asfalt är olämpligt, enär oljan och bensinen så småningom upplöser densamma.

Mindre garage beläget inom villa-byggnad bör åtminstone brandhärdigt avskiljas från villan i övrigt, d. v. s. förses med putsade väggar och tak. Är garage beläget i villa av oskyddat trä, böra garagefönstren utföras av eldsäkert glas, till skydd för ovanför belägna oskyddade träväggar.

Beträffande ventilationsförhållanden, bensinavskiljare, elektriska belysningsanordningar, tobaksrökning och eld i annan form samt eldsläckningsmaterial gäller för de mindre garagen detsamma, som ovan sagts om de större.

Till slut vill jag, då lagliga garageföreskrifter på flertalet platser torde saknas, framhålla nödvändigheten av att ur försäkringssynpunkt uppföra och inreda garage i full överensstämmelse med de föreskrifter vederbörande brandförsäkringsanstalt utfärdar.

Torsten Mohlin.

Kårer utom förbundet.

Brandkårsdag i Örbyhus.

Sedan flera förändringar vidtagits inom Örbyhus brandväsende skulle effekten av dessa åtgärder avprovvas den 9. nov. Denna dag blev helt oförmodat en högtidsdag ej endast för Örbyhus frivilliga brandkår utan även för samhället och för den frivilliga brandkårsrörelsen inom Upsala län. Det blev också en hedersdag för samhällets medlemmar, vilka målmed-

vetet arbetat på att ernå större effekt av redan befintlig materiel.

Brandkårens motorspruta har tidigare varit uppställd i spruthus beläget på avsevärt avstånd från vatten. Vid eldsvåda eller övning måste densamma framtransporteras till lämplig uppställningsplats vid vatten, varvid tid förspilldes och den lugna skötelsen av sprutan äventyrades. Efter noggrann utredning och med sakkunnig hjälp fattades beslut om att sprutan skulle

uppställas på Östra stranden av ån varjämte med järnvägens medgivande ett rör skulle läggas under bangården för att härigenom skydda samhällets västra del. Det med verklig spänning avvaktade provet verkställdes under lördagen med stor framgång.

Provet verkställdes av Svenska Brandkärernas Riksförbunds sekreterare, kapten Gillner. Till detsamma hade förutom ett stort antal av samhällets medlemmar infunnit sig brandchefen Wallnerström i Upsala och kapten Kylberg, Vattholma, brandcheferna i Tierp och Störvreta, direktör Th. Jansson och fabriksör Thunelius från Tierp samt ej mindre än 25 frivilliga brandmän från Störvreta.

Kl. 2,49 blåste kapten Gillner larm från den bortåt 800 m. från sprutan belägna järnsängsfabriken. Med berömvärd snabbhet och precision verkställde brandkären utryckning under befäl av sin brandchef handlanden Emil Jansson. Redan efter 5 minuter gavs signal om vatten och motorsprutan som numera står klar till ögonblicklig start lät ej vänta på sig. Genom röret under bangården och den långa slangledningen leddes vatten med oklanderligt tryck fram till ett grenrör vid eldstället. Här fördelades vattnet till tvenne kraftiga strålar. Kort därpå ansågs eld ha utbrutit i Holmbergsska villan och även där åstadkoms en kraftig vattenstråle med ej mindre än 950 m. slanglängd. Till sist anordnades prov vid Bröderna Larssons skidfabrik. Här provades med 2 ledningar men på grund av

det korta avståndet kan motorsprutan överösa denna industribyggnad med 4 kraftiga strålar.

Sedan brandkären inryckt samlades alla i pensionatet till ett angenämt samkväm under fastighetsföreningens och brandkårens värdskap. Härefter höll kapten Gillner föredrag om grunderna för ett ordnat brandväsende på landsbygden. Talaren höll även med intresse åhörd kritik av vad han under dagen sett. Han ansåg att provet utfallit över förväntan väl och uppmuntrade med sakligt beröm det hurtiga och väl inövade arbetet från såväl brandchefens som kårens sida. Hr Holmberg frambar från fastighetsägareföreningen ett hjärtligt tack till kapten Gillner för hans insats och det lärorika föredraget, till de sakkunniga vilka biträtt med den nu erkända förbättringen, till alla dem som kommit från när och fjärran samt slutligen till samhällets brandkår, som i dag fått välförtjänt offentligt erkännande. Kapten Kylberg påpekade att detta var första gången Riksförbundets representant mötte frivilliga brandkärer i Upsala län. I detta att frivilliga brandkärer för första gången sammanträdde i länet för att lära av varandra såg talaren stora förutsättningar för att den frivilliga brandkårsrörelsen skall gripa omkring sig. Brandchefen Jansson framhöll den nytta Örbyhus brandväsende redan haft av att vara anslutet till Riksförbundet och uttalade förhoppning om att ett länsförbund snart måtte komma till stånd.

Tidskriften utkommer med 9 nummer årligen.

Årsprenumerations kan ske antingen genom postverket eller direkt hos Centralstyrelsens Expedition, Nybrogatan 50, Stockholm 5. Prenumerationspriset är 4: — kr. för enskilda exemplar och 2: — kr. pr ex., då minst 5 ex. samtidigt rekvireras.

Eftertryck ur tidskriften medges endast om källan anges.

Direktör Arthur Hanson 50 år.

Den 12 okt. fyllde direktör Arthur Hanson, Göteborg, 50 år.

Direktör H. har sedan år 1908 varit anknuten till det företag, han fortfarande ägnar sitt intresserade arbete, nämligen A.-B. Ernst Odenius Maskinaffär i Göteborg. Vid konsul Ernst Odenius frånfälle 1923 blev H. utsedd till hans efterträdare såsom verkställande direktör i bolaget.



Direktör Arthur Hanson, Göteborg

Inom brandskyddskretsar och då främst bland de ömsesidiga brandförsäkringsbolagen är H., på grund av sin mångåriga verksamhet för och sitt intresserade arbete på införandet av brandredskap, möjliggörande ett omedelbart hämmande av tillbud till eldsvådor, välkänd för sitt energiska arbete.

Direktör Hansons arbetsförmåga har även bl. a. tagits i anspråk för en hel del kommunala förtroendeuppdrag inom Västra Frölunda.

Frimodig och vänsäll har han förskaffat sig en stor skara vänner.

Sprängämnesinspektionens cirkulär

angående ytbehandling av golv med eldfarliga lacker.

Med anledning av inträffade brand- och explosionsolyckor vid ytbehandling av golv med sådana cellulosa-lacker, som innehålla eldfarliga oljor av första klass och andra vätskor med låg flampunkt såsom acetone, sprit etc. får sprängämnesinspektionen påpeka nödvändigheten av, att nedanstående försiktighetsåtgärder nog iakttagas:

att bestrykningsmedlet förvaras på plåtkärl med tätt slutande lock (ej kork), rymmande högst 25 liter,

att fönstren i rum, vari ytbehandling pågår, före arbetets början öppnas och ej stängas, förrän golvet fullständigt intorkat,

att rummets dörrar hållas stängda, så att vätkångorna icke kunna tränga in i andra utrymmen,

att under pågående arbete högst 2 kg. av bestrykningsmedlet finnes upphäلت i öppet plåtkärl, som skall vara försett med lock, vilket under raster och efter arbetets slut kan tillslutas,

att tobaksrökning, användande av tändstickor eller eld i annan form icke under några villkor får förekomma under arbetets gång eller under tiden för bestrykningsmedlets torkning, samt

att eventuellt använda trasor, som indränkts med bestrykningsmedel, efter avslutat arbete bortföras.

Stockholm den 1 okt. 1931.

Gottfr. von Feilitzen.

2 st. SUGSLANGAR 3 m. långa,

4 1/2" med sugsil säljes till
ett pris av kr. 50:— pr st.

**A.-B. Amerikanska Motor Importen
Hälsingborg**